

L'amenança permanent

Tot són rumors, cap decisió presa. Però els rumors i els desitjos d'alguns agiten els mercats amb la por d'una ruptura de l'eurozona provocada per una hipotètica sortida endreçada de Grècia. Les eleccions gregues el proper 25 de gener, amb Syriza com a favorita, tornen a posar al centre del debat, atiat per Alemanya, el futur econòmic d'un país que ha estat doblement rescatat per la UE i que a hores d'ara afronta una crisi política i social com a ressaca de la crisi econòmica.

Una sola enquesta electoral pot desencadenar una onada en què es barregen la por, els xantatges, les mentides, les esperances i les promeses. Un percentatge de vot estimat en una enquesta telefònica a 2.000 ciutadans és capaç de desestabilitzar un país i posar en guàrdia tot un club

d'Estats com la UE. Això és el que està passant amb Grècia des que fa un parell de setmanes el Parlament grec, incapaç de consensuar un president, va anunciar eleccions anticipades per al proper 25 de gener. Uns comicis en què la coalició d'esquerra radical Syriza obtindria, segons els sondeigs,

una esvàlida victòria que ni tan sols li permetria governar en solitari. Si la borsa pot enfonsar en unes hores qualsevol gran empresa a causa d'un rumor o d'una expectativa no necessàriament fundada, una enquesta pot posar en qüestió la permanència d'un país a l'eurozona. Si el sondeig hagués donat

una majoria clara al partit de l'actual primer ministre grec, Andonis Samaras, amb tota probabilitat el setmanari *Der Spiegel* no hauria publicat les intencions del Govern d'Angela Merkel de plantejar la sortida ordenada de Grècia del club de la moneda única.

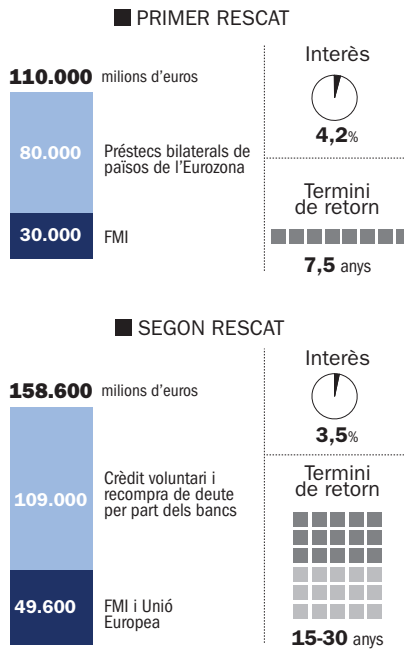
Però el fet que Syriza sigui partidària de la renegociació de part del deute grec ha esvalotat massa el galliner i ha permès a l'oposició fer campanya assegurant que l'esquerra grega pretén empobrir els grecs deixant-los fora de l'euro. Una bona arma electoral, perquè el 88% dels grecs preveuen per enguany una caiguda dels seus ingressos i un increment de la pressió fiscal, i el 76% dels ciutadans volen continuar formant part de l'Eurozona perquè consideren que així l'impacte serà menor. Els grecs enyoren els temps en què Grècia va canviar el dracma per l'euro l'any 2001 i va gaudir d'un fort creixement econòmic durant molts anys gràcies a unes taxes d'interès baixes, fins que el descarrilament fiscal va abocar l'Estat grec a una crisi del deute molt severa que va conduir-lo al primer rescat internacional l'any 2010.

Poc creïble. Sobre el paper, obligar Grècia a sortir de l'euro no és tan fàcil. Més enllà de la retòrica, aquest avís als electors grecs temptats de votar Syriza perquè estan cansats dels homes de negre, la troica –formada per la Comissió Europea, el Banc Central Europeu i el Fons Monetari Internacional–, les retallades i la degradació de l'estat del benestar no passa de ser un xantatge barroer, perquè, com assenyalen els experts, no és gens probable que ni Grècia ni Europa puguin assumir en aquests moments una operació d'aquestes característiques.

D'entrada, la sortida d'un soci de l'eurozona implicaria el tancament de tots els bancs grecs i la creació de nous bancs amb el suport del govern hel·lè, tal com va passar a Islàndia. Paral·lelament, Grècia hauria de legislar amb caràcter urgent per tal d'impedir als clients retirar diners d'aquests bancs, assumint el risc –l'Argentina n'és l'exemple– d'entrar en una recessió econòmica profunda que colpiria en primera instància la població, perquè l'Executiu grec estaria obligat a implementar noves mesures d'austeritat i de

Dos rescats i molts creditors

Grècia ha rebut des del 2010 **268.000 milions** d'euros repartits en dos rescats, procedents de la UE, a través del mecanisme d'estabilitat financera per a l'euro, de préstecs bilaterals de països de l'eurozona, del Fons Monetari Internacional i de la recompra de deute per part d'alguns bancs. Avui, el deute grec és de **314.801 milions** d'euros, el **174,10% del PIB**. El 2007, abans que esclatés la crisi financera mundial, el deute grec era del **102% del PIB**.

Font: EL TEMPS

desapalancament financer com les que s'han imposat des de Brussel·les.

Tenint en compte que Grècia comença a superar la crisi financera però es troba immersa en una greu crisi social i política, que la UE l'empenyès a sortir de l'euro tindria un impacte directe en l'estabilitat europea en la mesura que Grècia continuaria essent un Estat membre. Amb una nova explosió social, els ciutadans grecs tindrien, com a ciutadans de la UE, el dret d'instal·lar-se en qualsevol altre país de la UE, una possibilitat que molts països que ara intenten regular l'entrada d'immigrants al seu territori no veurien amb bons ulls.

I la raó més bàsica encara, el paràgraf 3 de l'article 140 del Tractat de la Unió Europea assenyalava que la pertinença a l'euro és "irrevocable". És a dir, que l'eurozona no pot expulsar un membre

sense un procediment legal molt complex que com a mínim s'allargaria dos anys, massa temps per controlar els danys provocats pels efectes negatius en l'economia i la societat d'un retorn al dracma o a una nova moneda nacional. Crear la moneda, imprimir els bitllets i fabricar les monedes i posar la moneda en el mercat internacional comportaria una feina logística titànica, que hauria de compaginar-se amb el compliment de contractes internacionals ja signats, de manera que el Govern grec i les empreses haurien de continuar pagant en euros. Amb un dracma previsiblement fluix, el preu de les transaccions s'encariria automàticament, i el mateix pagament del deute actual en euros seria més complex, i probablement quedaria impagat durant dècades i provocaria un efecte dòmino en les economies europees que posseeixen deute grec.

Contents amb Grècia... És clar que, després de la tempesta, ve la calma. Brussel·les, i la mateixa Angela Merkel, s'han afanyat a tranquil·litzar els mercats i els parquets borsaris, que, des que es va conèixer la data de les eleccions gregues i les suposades intencions d'amputar una part de l'euro, van reaccionar amb contundència. Per això Merkel va intervenir públicament des de Londres i acompanyada pel primer ministre britànic per assegurar que el Govern alemany desitja que Grècia romangui a l'euro, i fins i tot va apuntar que Alemanya "mostrarà solidaritat si els grecs fan la seva part". Feta la correcció oficial, diverses fonts apunten a una possible renegociació del deute grec, tal com proposa Syriza, després que els dos rescats hagin disparat l'endeutament del país per sobre del 170% del seu PIB. Això sí, en cap cas els alemanys no estan disposats a no respectar els compromisos de disciplina fiscal en aquesta negociació amb el futur Govern grec.

Els més interessats. Curiosament, les suposades amenaces d'Alemanya a Grècia sobre una possible expulsió de l'eurozona, amb l'objectiu més o menys nítid de condicionar les eleccions del proper 25 de gener, no acabaven de quadrar amb els interessos reals de l'economia alemanya, que si

COMISSIÓ EUROPEA

Alemanya ha estat bel·ligerant amb Grècia des del primer rescat, i ha estat el país que ha posat en qüestió la permanència del país hel·lè a l'eurozona si Syriza guanya les eleccions el 25 de gener.

bé està ara més preparada que el 2010 i el 2011 per suportar la sortida de l'economia grega de l'euro, a hores d'ara hi té massa diners invertits, que quedarien en risc si Grècia sortís de l'euro i afrontés sola el pagament del deute. La banca alemanya concentra la major exposició al deute grec del món, i seria, per tant, la més exposada a un accident financer a Grècia. Segons dades del Banc Internacional de Pagaments corresponents al juny de 2014, l'exposició de la banca de tots els països al deute grec, tant directa, mitjançant la tinença de deute plúblic, financer i corporatiu, com indirecta, a través de derivats i altres garanties,

ascendeix a 79.096 milions de dòlars, dels quals el 71% pertanyen a bancs europeus, el 50% dels quals són alemanys, uns 31.000 milions. Però encara més preocupant és l'exposició de 124.700 milions de dòlars en deute italià, 111.900 a l'espanyol, 66.225 a l'irlandès i 21.800 al deute portuguès. És a dir, que qualsevol inestabilitat en aquests països, provocada o no pels desitjos alemanys de netejar l'euro de països pobres, acabaria tenint un efecte bumerang en la banca alemanya.

Però els germànics no són els únics interessats que Grècia surti del forat negre. Els bancs britànics, suïssos i dels Estats Units han incrementat la

seva exposició al deute grec des del 2012, és a dir, amb posterioritat als dos rescats.

Un precedent? Com ja va passar l'any 2011, quan també Alemanya va posar sobre la taula la possibilitat de desfer-se de Grècia si no complia amb les directrius de Brussel·les, l'amenaça latent de l'expulsió és també una amenaça per a d'altres països que, si bé no es troben en una situació tan complexa com la grega, sí que presenten incerteses sobre la seva solvència econòmica i la capacitat de retornar el deute. En aquest sentit, els experts consideren que una sortida de Grècia de l'euro podria obrir el camí a d'altres països, i seria un primer pas per a una fragmentació perillosa de l'Eurozona. S'obriria la caixa de Pandora, i a partir d'aleshores no hi ha guions previstos, només incerteses. Les mateixes veus assenyalen que mantenir l'eurozona unida serà car, difícil i complicat per als polítics que hagin de prendre decisions, però trencar la unitat encara seria més costós tant per als grecs com per a la resta d'agents implicats en el mercat financer.

Grècia és només el 2% del PIB europeu, però ja ha donat sobrades mostres de la seva capacitat per desestabilitzar Europa. Per això el resultat de les eleccions del proper 25 de gener és tan rellevant tant per al futur dels ciutadans grecs com per a la mateixa UE i els creditors. Si Europa hagués sortit de la recessió, el tauler de joc seria molt diferent. Però amb 25 milions de desocupats, un deute públic conjunt que no deixa de créixer malgrat les polítiques d'austeritat i un descontentament social que va de nord a sud i que també ataca països com Alemanya o França. La negociació amb Grècia és obligada. És per això que, vulgui o no, Brussel·les estarà obligada a fer algunes concessions a Grècia l'endemà de les eleccions. De fet, Grècia ha complert la seva part del tracte: ja té un superàvit primari en els seus comptes públics, perquè ha deixat enrere els números vermells si no es compten els interessos del deute. I els socis europeus es van comprometre a millorar les condicions del rescat si això succeïa.

Gemma Aguilera